

“महाराष्ट्र राज्यातील पारंपारिक वस्त्रोद्योगाची मालिका निर्मिती व प्रसारण प्रसार भारती यांच्यामार्फत करणेबाबत.”

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: हातमाग-२०२४/प्र.क्र.५१/टेक्स-३
नविन प्रशासन भवन, १४ वा मजला
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालयासमोर, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : २७ सप्टेंबर, २०२४.

वाचा :

- १) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र.धोरण-२०२३/प्र.क्र.८१/टेक्स-५, दिनांक ०२.०६.२०२३.
- २) मा.मंत्री (वस्त्रोद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २९ ऑगस्ट, २०२४ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.
- ३) उप महासंचालक,दुरदर्शन महानिदेशालय,नवी दिल्ली यांचे दिनांक ११.०९.२०२४ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :

राज्याच्या वस्त्रोद्योगाच्या वाढीस चालना देण्यासाठी व वस्त्रोद्योगाला आवश्यक त्या उपाययोजनांना हातभार लावण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने सन २०२३ मध्ये पुढील ५ वर्षाच्या कालावधीसाठी एकात्मिक व शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२८ जाहिर केलेले आहे.

महाराष्ट्राच्या वस्त्रोद्योग क्षेत्राला प्राचीन काळापासून प्रदीर्घ इतिहास आहे. ही वस्त्रे कापूस, रेशीम, आणि लोकर यासह विविध प्रकारच्या सामुग्री पासून तयार केली जातात. उपजिवीकेचे संरक्षण सुनिश्चित करून पारंपारिक वस्त्रोद्योग विणकराना इतर रोजगारांकडे स्थलांतरीत होण्यापासून परावृत्त करण्याच्या दृष्टीने अतिरीक्त प्रोत्साहन देणे या धोरणाचे उदिष्ट आहे. महाराष्ट्रातील खालील पाच वस्त्रांना पारंपारिक वाण म्हणून घोषीत करण्यात आलेले आहे.

- १) पैठणी साडी
- २) हिमरू शॉल
- ३) करवत काटी
- ४) घोंगडी
- ५) खण फँब्रीक

महाराष्ट्राच्या पारंपारिक वाणाच्या बहुरूपी जगाची गाथा जागतिक स्तरावर सांगण्याची गरज आहे. याअनुषंगाने उप महासंचालक,प्रसार भारती,दुरदर्शन महानिदेशालय,नवी दिल्ली यांनी दिनांक ११.०९.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये प्रसार भारती व वस्त्रोद्योग विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्र राज्यातील पारंपारिक वस्त्रोद्योगाच्या प्रचारासाठी मालिका (Docu-Drama

Series) निर्मितीचा तसेच सदर मालिका प्रसार भारती ओ.टी.टी. यांच्यामार्फत प्रसारण करणेबाबतचा प्रस्ताव सादर केलेला आहे. सबब, महाराष्ट्र राज्यातील पारंपारिक वस्त्रोदयोगाची मालिका निर्मितीबाबत व प्रसार भारती ओ.टी.टी. यांच्यामार्फत प्रसारण करणेबाबतच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्यातील पारंपारिक वस्त्रोदयोग विणकरांचा सन्मान करण्यासाठी शासनाने राबविलेल्या योजना आणि सामाजिक व आर्थिक विकासात या क्षेत्राच्या योगदानावर प्रकाश टाकण्यासाठी तसेच महाराष्ट्राच्या पारंपारिक वाणाच्या बहुरूपी जगाची गाथा राष्ट्रीय तसेच जागतिक स्तरावर सांगण्यासाठी प्रसार भारती ,दुरदर्शन महानिदेशालय, नवी दिल्ली व वस्त्रोदयोग विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्र राज्यातील पारंपारिक वस्त्रोदयोगाच्या प्रचारासाठी मालिका (Docu-Drama Series) निर्मितीचा तसेच सदर मालिका प्रसार भारती ओ.टी.टी. यांच्यामार्फत प्रसारण करणेबाबत या शासन निर्णयाद्वारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर मालिकेसंदर्भातील स्क्रीप्टची तपासणी करण्याकरीता आणि मान्यता देण्याकरीता खालीलप्रमाणे तज्ज्ञांची समिती गठीत करण्यात येत आहे.

(१) आयुक्त (वस्त्रोदयोग), वस्त्रोदयोग आयुक्तालय, नागपूर	-	अध्यक्ष
२) उपसचिव (वस्त्रोदयोग) सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई	-	सदस्य
(३) उपसचिव (रेशीम), सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई	-	सदस्य
(४) प्रादेशिक उपायुक्त (वस्त्रोदयोग) नागपूर	-	सदस्य
(५) प्रसार भारती, दुरदर्शन महानिदेशालय, नवी दिल्ली यांचे २ प्रतिनिधी	-	सदस्य
(६) सहआयुक्त तांत्रिक, वस्त्रोदयोग आयुक्तालय, नागपूर	-	सदस्य सचिव

३. सदर मालिका तयार करून प्रसारण करण्याकरीता येणारा अंदाजे रु.३,५०,००,०००/- (सर्व कर वगळून) इतका खर्च वस्त्रोदयोग विभाग, महाराष्ट्र शासन आणि प्रसार भारती, दुरदर्शन महानिदेशालय, नवी दिल्ली यांच्यामध्ये ५०:५० च्या प्रमाणात विभाजीत करण्यात येईल.

४. सदरहू खर्च " मागणी क्रमांक व्ही-२, लेखाशिर्ष-२८५१ ग्रामोदयोग व लघुउद्योग, ११० संमिश्र ग्रामोदयोग व लघुउद्योग आणि सहकारी संस्था, (०३) (०७) एकात्मिक व शाश्वत वस्त्रादयोग धोरण २०२३-२८ च्या अंमलबजावणीच्या संबंधीचा प्रशासकीय खर्च, प्रसिध्दी, प्रकल्प व्यवस्थापन अभिकरण संबंधीत खर्च व इतर खर्च (कार्यक्रम) (२८५१ ७४६३) ३३ अर्थसहाय्य " या लेखाशिर्षाखाली सन २०२४-२५ करीता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षा खाली खर्ची टाकण्यात यावा.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०९२७११५५२३३६०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रद्धा कोचरेकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अ.मु.स. मंत्रालय, मुंबई ३२.
३. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री (गृह, विधी व न्याय) महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री (वित्त) महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. मंत्री (वस्त्रोदयोग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
६. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ३२.
७. सचिव (वस्त्रोदयोग), सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. आयुक्त (वस्त्रोदयोग), वस्त्रोदयोग आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
९. महालेखापाल (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
१०. वित्त विभाग (व्यय-२), मंत्रालय, मुंबई.
११. नियोजन विभाग (का-१४३१), मंत्रालय, मुंबई.
१२. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१३. उप महासंचालक, दुरदर्शन महानिदेशालय, नवी दिल्ली
१४. अवर सचिव (१७-स), सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. जिल्हा कोषागार अधिकारी, नागपूर.
१६. प्रादेशिक उपआयुक्त (वस्त्रोदयोग), सर्व.
१७. निवड नस्ती (टेक्स-३).